

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

01043, м. Київ, вул. Пилипа Орлика, 8

Голові
Ради суддів України
Сімоненко В.М.

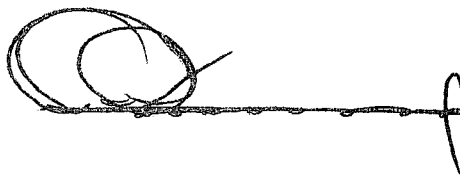
Шановна Валентино Миколаївно!

Направляю до відома копію відкритого звернення суддів Верховного Суду України щодо необхідності вжиття дієвих заходів, спрямованих на зміцнення авторитету судової влади, згідно рішення зборів суддів Верховного Суду України від 4 вересня 2015 року.

Додаток: на 8 арк.

З повагою,

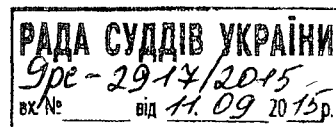
Голова
Верховного Суду України

 Я.М. Романюк

0.1511
Майстренко Людмила Олександрівна

15.03.04

Верховний Суд України
Управління документального забезпечення
вих № 151 - 2787/0/8 - 15 від 04.09.2015

Р І Ш Е Н Н Я № 12
зборів суддів Верховного Суду України

від 4 вересня 2015 року

**Про відкрите звернення зборів суддів Верховного Суду України
щодо необхідності вжиття дієвих заходів, спрямованих на зміцнення
авторитету судової влади**

Заслухавши інформацію Голови Верховного Суду України Романюка Я.М., керуючись пунктом 6 частини п'ятої статті 126 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», збори суддів Верховного Суду України

в и р і ш и л и:

1. Звернутися до органів державної влади, політиків і громадськості з відкритим зверненням щодо необхідності вжиття дієвих заходів, спрямованих на зміцнення авторитету судової влади.

2. Виконання цього рішення доручити Голові Верховного Суду України Романюку Я.М.

Головуючий на зборах суддів
Верховного Суду України

В.П. Барбара

Секретар зборів судів
Верховного Суду України

І.І. Охрімчук

Верховний Суд України

№12/0/29-15 від 04.09.2015

ВІДКРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ

31 серпня 2015 року Україна пережила чергове трагічне потрясіння – у центрі столиці, під стінами Парламенту, у результаті сутичок, що виникли на політичному ґрунті, загинуло три військовослужбовці Національної гвардії України, десятки людей, бійці, правоохоронці та цивільні одержали поранення. Висловлюємо глибоке співчуття родинам загиблих. Вони із честю несли службу, захищаючи законність і правопорядок.

Ця трагедія вкотре оголила проблему, яка існує в суспільстві, – проблему радикальних настроїв, підвищеного рівня агресії людей та, як наслідок, зневаги до закону, зневіри в основах державності. Події 31 серпня – яскравий і тривожний сигнал, який не можна ігнорувати.

У той час, коли наша держава переживає збройну агресію та намагається подолати серйозні виклики, зусилля всіх без винятку членів суспільства, а представників влади – особливо повинні бути спрямовані насамперед на стабілізацію ситуації в усіх сферах.

Українцям потрібен правовий захист, а державі – правовий порядок. Забезпечити такі основні засади функціонування держави без судової влади – неможливо. Лише суди в нашій державі мають право здійснювати правосуддя, що не залежить і не повинно залежати від того, яка політична сила перебуває на владному Олімпі. Інакше – настане правова анархія, зникнуть і ті залишки поваги до права, що ще залишилися в наших людей.

У будь-якій державі людина, яка вважає свої права порушеними й шукає справедливості, звертається до суду за вирішенням правового спору. Людина сприймає суд тим органом, що уособлює справедливість, а тому повинна довіряти суду. Так само будь-який державний орган у разі виникнення того чи іншого правового конфлікту звертається за його вирішенням до суду, спираючись на авторитет судової влади. Довіра та повага до судової влади – гарантії ефективності системи правосуддя (пункт 22 Висновку № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів

щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема питання етики, несумісної поведінки та безсторонності).

Формування довіри до суду – кропіткий і багатогранний процес. Вона багато в чому залежить, власне, від самих суддів, від їх професійної компетенції, стриманості й виваженості, поведінки й ставлення до людей. З усією відповідальністю заявляємо, що переважна більшість суддів свідома цього.

Проте суспільна думка про судову владу формується не тільки й не стільки особами, які мають особистий досвід взаємодії із судами через участь у судових розглядах. Цю думку формують політики, громадські активісти, ЗМІ. А в Україні такі джерела наразі користуються найбільшою популярністю.

Протягом останніх кількох років медіа-простір періодично рясніє публічними звинуваченнями на адресу судів і суддів. Ухвалені судами рішення коментуються в негативному світлі. Увесь негатив більшою мірою відбувається знеособлено й загалом щодо судової системи: без указівки на конкретні факти й докази, без офіційного підтвердження, без з'ясування об'єктивної істини, без намагання розібратися в тій чи іншій ситуації.

Якщо такі заяви роблять представники громадськості, це ще можна зрозуміти. Проте подібні висловлювання з боку представників влади, вищих посадовців – неприпустимі в цивілізованому суспільстві.

Такі безвідповідальні дії лише підвищують градус напруги в суспільстві, спрямовують агресію на всіх суддів загалом, провокують українців на радикальні, насильницькі й протиправні дії. Кінець 2014 – початок 2015 року ознаменувалися їх сплеском: блокування приміщень судів, фальшиві й неодноразові повідомлення про їх мінування, тиск, погрози, навіть фізична розправа над суддями з метою схилити їх до прийняття того рішення, яке вважають правильним ті чи інші політики, громадські діячі, тощо. Усе це відбувалося з мовчазної згоди представників державної влади, а подекуди – і за підтримки деяких політиків.

За фактами неправомірного впливу на суддів 5 лютого 2015 року Рада суддів України прийняла рішення № 1, яким, зокрема, засудила публічну демонстрацію неповаги до судів. 12 лютого 2015 року збори суддів Верховного Суду України прийняли рішення про відкрите звернення щодо необхідності вжиття дієвих заходів, спрямованих на зміцнення авторитету судової влади, й неприпустимості політизації судової влади. Тексти зазначених відкритого листа та звернення розміщено на офіційному веб-порталі «Судова влада України» та офіційному веб-сайті Верховного Суду України.

Ми наголошували на тому, що повага до авторитету судів – вимога європейських стандартів для демократичних держав, невід’ємна передумова публічної довіри до судової влади, а в більш широкому значенні – довіри до норм права та держави загалом. Органи виконавчої та законодавчої влади, а також будь-які інші органи влади незалежно від їх рівня зобов’язані поважати та виконувати рішення судів, навіть якщо вони із цими рішеннями не згодні. Про це неодноразово висловлювався і Європейський суд з прав людини, зокрема в справі «Агрокомплекс проти України». Ми висловили занепокоєння створенню ситуації, яка поглиблює розкол та породжує агресію в суспільстві й дестабілізує ситуацію в державі.

На певний час ситуація покращилася: між гілками влади розпочався конструктивний діалог та співпраця в рамках проведення судової реформи. Однак завершення роботи над підготовкою пропозицій конституційних змін і майбутні місцеві вибори дали новий потужний сплеск інформаційної атаки з метою дискредитації судової системи й усіх суддів загалом.

Знову з вуст високопосадовців і політиків лунають заклики до звільнення всіх без винятку суддів в Україні, бо судова влада – «ракова пухлина», усі без винятку судді, які зараз працюють, не здатні забезпечити правосуддя й справедливість, відпускають злочинців, перешкоджають будь-яким реформам і не дають боротися з корупцією, «сотнями й тисячами» беруть хабарі. Такі висловлювання, безумовно, знаходять жваві й схвальні

відгуки в радикально налаштованих представників громадськості, які поглиблюють зневагу до суддів.

ЗМІ та дописувачі соціальних мереж у Інтернет-просторі активізувалися в питаннях оцінки процесу люстрації, який зараз проходить у судах. Їх висновки в переважній більшості суб'єктивні, однобокі, дуже далекі від розуміння закону й знову ж таки – знеособлені. Навіть у тому разі, якщо за висновком компетентних органів судді пройшли перевірки без зауважень, їх статки називають величезними й незаконними. Жодних доказів і підтверджених фактів дописувачі, звісно ж, не наводять.

Таким чином, відбувається черговий етап спрямування потоків суспільної агресії та негативу на суди. Знову ми спостерігаємо наслідки цієї агресії: 29 липня цього року правоохоронні органи вкотре перевіряли інформацію про мінування будівель трьох судів у м. Одесі, 3 серпня – суду в м. Харкові, 31 серпня стався вибух на підвір'ї будинку, де проживає голова Мелітопольського міськрайонного суду, у цей же день надійшла інформація про мінування будівель Харківського апеляційного адміністративного суду, Харківського апеляційного господарського суду та районного суду у селищі Покотилівка.

Звертаємо увагу, що безпідставне, відверте й публічне шельмування судів і суддів – це дискредитація влади загалом, а не тільки судової. Політики й громадськість повинні усвідомити, що такими своїми діями вони підривають основи правопорядку, фундамент державності й дискредитують Україну.

Більше того, в умовах, коли на Сході нашої держави систематично загострюється ситуація внаслідок провокативних дій підтримуваних Російською Федерацією незаконних збройних формувань, коли на вулицях мирних міст з'являється бойова зброя, радикалізм і популізм прогнозовано породжують агресію, яку часто неможливо контролювати. До яких трагічних наслідків це може призвести – ми побачили 31 серпня.

Право на свободу слова – це не синонім безкарності та вседозволеності. Це також і відповідальність за свої слова, виваженість, стриманість та конструктивність.

Законність, справедливість, верховенство права – це не просто слова. Це принципи правосуддя та діяльності судів, а значить – і держави, і всіх нас, громадян України, незалежно від роду діяльності, якою ми займаємося.

Судді – громадяни України й частина українського суспільства. Ми так само переймаємося всіма проблемами й бідами, які випали на долю української держави. Ми так само прагнемо миру, спокою та стабільності для всіх наших співвітчизників.

Робота судді – важка й відповідальна, адже люди приходять у суд не для розваг і не на свято. Люди звертаються до суду для вирішення конфліктів, і саме суддя приймає на себе людську біль, емоції й погані настрої. Переважна більшість суддів із честю й на високому рівні виконують свої обов'язки, достойно поведуться в повсякденному житті.

Ті, хто дозволяє собі відверто звинувачувати суддів і суди в усіх минулих та теперішніх бідах у державі, часто взагалі не розуміють принципів діяльності судової системи або свідомо нехтують ними. Дискредитація суддів відбувається на тих фактах судових помилок чи зловживань, які хоч і кричущі, але ж поодинокі.

Укотре зазначаємо, що в оцінці діяльності судів слід послуговуватися об'єктивними даними, а вони такі.

Звинувачуючи суддів у тотальній корупції ніхто не звертає увагу на статистику: за минулий рік правоохоронці склали лише 16 обвинувальних актів стосовно суддів за корупційні правопорушення, що становить 0,2 % від загальної чисельності суддів в Україні.

Нещодавно, 25 серпня цього року, інформаційне агентство «Слово і Діло» оприлюднило інформацію, що за липень поточного року Служба безпеки України затримала за хабарництво понад 47 осіб. Із них на першому та другому місцях за кількістю затриманих – державні службовці

та співробітники Міністерства внутрішніх справ. На третьому місці – прикордонники та митники, на четвертому – податкова служба, а завершують п'ятірку – офіцери військкоматів та Збройних Сил України.

Примітно, що в повідомленні зазначається (мовою оригіналу): «Цікаво, що горезвісні судді, які уособлюють саму сутність корупції та кругової поруки, разом з підприємцями посіли останні місця в рейтингу затриманих чиновників-хабарників»

(<http://www.slovoidilo.ua/2015/08/25/infografika/finansy/v-sbu-rozpovily-yaki-chynovnyky-berut-xabari-najchastishe>).

Суспільству вкотре повторюють, що суддівський корпус в Україні некваліфікований. Під цим гаслом пропонуються радикальні кроки – звільнення всіх без винятку суддів.

Натомість статистика свідчить, що місцеві суди щорічно розглядають близько 4 млн справ і з усієї кількості ухвалених судами рішень оскаржується близько 15 %, а скасовується судами вищих інстанцій – майже 7 %. Ці показники переконують у тому, що переважна більшість суддів має належний рівень кваліфікації, а законність – 85 % судових рішень – узагалі не піддається сумніву учасниками судового процесу.

Тисячі наших співвітчизників щоденно звертаються до суду як до єдиного захисника своїх прав та одержують кваліфіковану судову допомогу.

Судді свідомі необхідності реформування багатьох сфер суспільного життя та активно беруть участь у розробці відповідних законодавчих ініціатив, якщо представники судової влади залучені до цього процесу. Ми впевнені, що той негатив, який існує в судовій системі, обов'язково буде викоренений, але законними методами.

Усі громадяни України й судді мають право на повагу та на захист із боку держави. При цьому міжнародні стандарти формування та функціонування судових органів і статусу суддів, Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями Генеральної Асамблеї

ООН, рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи визначають захист прав та інтересів суддів у зв'язку зі здійсненням ними правосуддя невід'ємною складовою принципу незалежності суду.

Захищаючи права і безпеку суддів, держава не лише захищає їх життя та здоров'я як фізичних осіб, але й прагне утвердити одну з основних підвалин демократичного суспільства – функціонування незалежного суду. І незалежність суду потрібна не тільки й не стільки суддям. Незалежний суд потрібен насамперед громадянському суспільству як обов'язковий атрибут будь-якої демократичної держави та неодмінна умова нашої подальшої інтеграції в європейське співтовариство.

У нелегкий і тривожний для всієї держави час слід стримувати й заспокоювати суспільство, формувати в громадян упевненість у непорушності правопорядку й повагу до права, держави, а отже, й до судів також. Розпалювання ворожнечі всередині суспільства, спрямування громадського невдоволення на суддів неминуче дестабілізує ситуацію в країні, тягне за собою агресію, тиск на суд й може призвести до трагедії.

Верховний Суд України висловлює занепокоєння черговим спробам ігнорування представниками органів державної влади необхідності вжиття дієвих заходів, спрямованих на зміцнення авторитету судової влади.

Закликаємо високопосадовців, політиків і громадськість припинити безпідставні звинувачення в непрофесіоналізмі та корупції всіх без винятку суддів, усієї судової системи. Це несправедливо стосовно власних співвітчизників, суддів і безвідповідально стосовно всього українського суспільства.

Збори суддів

Верховного Суду України